

„Chorusáci“
odspievali dva
najdlhšie...

str. 1

Talentovaný
novovešťan vyja-
duje tancom...

str. 5

Zlý zážitok ani
nemám, veď mám
doma medailu...

str. 8

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

1 jún 2015

NAŠI PODNIKATELIA - FIRMA GIZI

Po páde totalitného režimu sa veľa ľudí pustilo do podnikania. Teda do činnosti, s ktorou nemali žiadne skúsenosti. Mali však odvahu, nápady a chuť nájsť si svoje miesto v novovznikajúcom ekonomickom prostredí. Mnohým došli sily, trpezlivosť, alebo peniaze. K tým, ktorí vydržali dodnes patrí aj firma GIZI. Na jej začiatku stáli 3 priatelia, pripomínajúci 3 novoveských podnikateľských mušketierov.

GIZI prišla na svet v roku 1992 a mala 3 otcov Igora Gavroňa, Ivana Žišku a Jána Osvalda. Igor Gavroň, spomína: „Chceli sme využiť otvorenie možností na podnikanie a samostatnú

zárobkovú činnosť. Spoločne sme prišli na myšlienku venovať sa suchej výstavbe, teda zatepľovaniu a sádrokartónu. Vtedy to bola totálna novinka na našom trhu ešte nevidená.“ Dohromady museli dať nielen hlavy, ale

aj všetky svoje financie a fyzické sily. Na začiatku pracovali na stavbách a popritom zháňali zákazky. Nápad sa osvedčil a postupne sa firma rozširovala o ďalších zamestnancov. Vždy to ale bola tvrdá práca v prostredí,

ktoré podnikaniu príliš neprialo. Už takmer štvrt storočia to zvládajú, ale sú presvedčení, že by sa tvorcovia zákonov mohli chovať k podnikateľom ústretovejšie. „Ak by sa v tejto

pokračovanie na str. 2

**POZVÁNKA
na piknik**

čítajte na str. 3 »

Regio Jet bude stáť aj v Spišskej

Nový železničný prepravca vtrhol na slovenský trh razantne. Svojimi službami poriadne otriasol nehybnou suverenitou výhradného poskytovateľa prepravy na železnici.

Zaujal cenami, kvalitou aj službami. Druhý kapor v rybníku je z hľadiska nás, cestujúcich, vítanou konkurenciou pre Železničnú spoločnosť. Vlak EuroCity RegioJet sa opäť vracajú so zastávkou na Spiš. „Pre veľký záu-

pokračovanie na str. 2

Šuškanda

Povráva sa, že súčasný letný vzhľad nášho námestia bude rovnaký, ako v posledných rokoch, tento rok naposledy. Mám na mysli letné terasy.

Svojou veľkosťou vraj zakrývajú budovy na námestí a každá z nich je iná. Tým vraj narušujú historický ráz centra mesta. Nemožno týmto názorom uprieť potrebnú dávku rozumnosti. Má však aj iný rozmer. Majitelia reštaurácií do svojich terás zainvestovali a získali povolenia prevádzkovať ich uprostred mesta. Bez upozornenia, že raz príde čas, kedy

im to budú chcieť zakázať. Myslím si, že zbytočne vynaložené investície sú presne to, čo potrebujú najmenej. Samotné letné terasy sú skvelou príležitosťou ako oživiť centrum mesta. u ktorého sa život občas presúva do obchodných centier. Poznám ľudí, ktorí si myslia, že by takéto terasy (s drobnými úpravami) mohli fungovať aj v zime. A nie je to vôbec zlý nápad.

Ale zdá sa, že ich čaká skôr opačný proces. Už tento rok nedovolili otvoriť terasu pred reštauráciou všetkým, ktorí o to požiadali. A budúci rok? Zostáva len veriť, že majitelia reštaurácií, úradníci a pamiatkári nájdú spoločnú reč na tému letných terás v centre Spišskej Novej Vsi. Určite mi dá za pravdu každý, kto v lete na-

pokračovanie na str. 2

Naši podnikatelia...

dokončenie zo str. 1

krajine nebodaj niečo zmenilo k lepšiemu, tak myslím že rozvoj firiem by nastal plošne, nie len v našej firme a bolo by po kríze. A určite by sa to prejavilo aj na zamestnanosti.“ V GIZI vychovali veľa montážnych skupín a postupne zistili, že by bolo rozumné vlastnú stavebnú činnosť ukončiť. „Nami vychovaní stavbári potrebovali kupovať materiál a my sme im nechceli robiť konkurenciu. Tak sme zmenili predmet podnikania na predaj stavebných materiálov,“ vysvetľuje Igor Gavroň.

Hovorí sa, že sektor stavebníctva reaguje na ekonomické krízy najcitlivejšie zo všetkých. Špecificky ju pocítili aj v GIZI. „My nedodávame materiál na diaľnice a našťastie sa vyhybame aj firmám ako Váhovstav takže krízu pociťujeme až posledné roky, hodne oneskorene. Keď sa z ničoho nič objavila, mnohí naši klienti už mali svoje stavby na-

projektované, povyberané hypotéky, takže v stavaní pokračovali. O niečo horšie je to dnes, ale som presvedčený, že situácia sa bude zlepšovať.“ Dôvera vo vlastné schopnosti a pozitívny prístup v slovách spoluzakladateľa firmy GIZI je zároveň jeho receptom na úspešné podnikanie. A doplnia i ďalšie ingrediencie: „Optimizmus, chuť pracovať, ambície a sny. Občas ale cítim, že ľudia sú presvedčení, že všetko môžu dostať od štátu. Alebo by chceli peniaze zdediť, vyhrať v lotérii, alebo trebárs vyženiť. Škoda, že ich nenapadne aj možnosť zaraobiť si ich vlastnou prácou. Na-

predstavujeme poslancov

Skúseností s rokovaniami mestských poslancov má neúrekom. Nie však ako jedna z nich, ale ako pracovníčka Mestského úradu v Spišskej Novej Vsi. Za jej nesporný a veľký úspech možno považovať skutočnosť, že stála na čele tímu, ktorý pripravil projekty na získavanie grantov z Európskych fondov. A tie boli mimoriadne úspešné. Za všetky je potrebné spomenúť aspoň tie, vďaka ktorým mohli byť zrekonštruované všetky základné školy v meste.

ZUZANA ZÁBORSKÁ

Zuzana Záborská veľmi dobre rozumie slovíčku „rozvoj“. „Pracovala som v samospráve mesta Spišská Nová Ves v manažérskych pozíciách rozvoja mesta spolu viac 10 rokov. Viem veľa o rozvoji miest, obcí, sídel na celom Slovensku, i, pracujem v regionálnom rozvoji aj ako podnikateľka spolu tiež 10 rokov. Som konzultantkou rozvoja miest, obcí, regiónov.“ To prakticky znamená prácu na projektoch, ktoré sú podmienkou pre získavanie financií zo zdrojov Európskej únie. Odbornosť a pracovitosť - to sú dve základné podmienky, bez ktorých to v tejto práci jednoducho nejde. Hovorí: „Držím sa poučky: „vedieť, chcieť a môcť“ – to musí byť splnené, aby úlohy a riešenia boli odborne splnené, aby rozhodovanie na akejkol'vek úrovni bolo kvalit-

né, objektívne.“ Svoje schopnosti by chcela, ako poslankyňa, využiť aj v prospech nášho mesta a jeho obyvateľov. „Viem, chcem a ako poslankyňa môžem pomáhať nášmu mestu rozvíjať sa k spokojnosti nás Novovešťanov.“ Zuzana Záborská tvrdí, že kto chce byť úspešný v budúcnosti, musí na tom tvrdo pracovať už dnes. Platí to v súkromnom, ale aj vo verejnom živote. „Mesto má schválený Rozvojový plán mesta Spišská Nová Ves na roky 2011 – 2020, ktorý sa v súčasnosti vyhodnocuje a mal by sa aktualizovať. Poznáte tento dokument? Vrelo odporúčam oboznámiť sa s jeho obsahom. Je verejne dostupný na web stránke mesta. Prosím prečítajte si ho, dávajte podnety, návrhy pre jeho aktualizáciu. Toto je príležitosť aj pre dobrú pripravenosť na čerpanie externých zdrojov EÚ pre rozvoj nášho mesta v rokoch 2016-2020. Verím, že mestský úrad vytvorí priestor pre zber podnetov, návrhov.“ Toľko očakávania. Po rokoch práce vo verejnej správe, zbiera Zuzana Záborská prvé skúsenosti z poslanskej lavice. Očakávala otvorenú komunikáciu a spoluprácu s hlavným cieľom - rozvoj mesta, v ktorom aj ona žije celý svoj život. Optimizmom však zatiaľ nehýri: „Ako čerstvá po-

slankyňa zisťujem, že priority sa definujú tak trochu chaoticky a nesystémovo na každej úrovni – na zastupiteľstve, na komisii, na mestskom výbore, na mestskom úrade. A potom „biedak“ ten úradník, na ktorého to doľahne. Čo skôr, čo prv, čo má prednosť? Kde skôr peniaze?“ Najviac jej chýba spolupráca volených poslancov a výkonných úradníkov mesta. Jej správne fungovanie rozhoduje o tom, ako sa bude Novovešťanom vo svojom meste žiť. „Je veľmi dôležité, aby volení a výkonní ľudia vytvárali jeden celok a ťahali to pomyselné lano rovnako. Po niekoľkých prvých mojich skúsenostiach z „lavice“ nezávislej poslankyne nemám zatiaľ ani dobré skúsenosti ani dobrý pocit, že sa poslanci vedia vzájomne počúvať a že sú pripravení uvažovať aj o iných návrhoch, ako len o tých politicky pripravených. Pár rokov dozadu bola zrušená mestská rada, ktorá bola priestorom pre odbornú diskusiu k návrhom, riešeniam, a k odporúčaniam ako veci robiť lepšie. V súčasnosti rokuje a rozhoduje, raz za 2-3 mesiace, iba mestské zastupiteľstvo. A na odbornú diskusiu pri limitoch vstupovania do diskusie podľa rokovacieho poriadku, nie je dostatočný priestor. Cítim to tak (zatiaľ), že na zastupi-

teľstve sa už očakáva len dvíhanie, alebo nedvíhanie rúk k daným bodom rokovania. Akýkoľvek nový návrh, či zmena uznesenia naburáva očakávaný priebeh rokovania.“ Náročná na seba, náročná na svojich spolupracovníkov - taká je Zuzana Záborská. Prvé skúsenosti s politickou „kultúrou“ ju nenadchli. Má čo ponúknuť a chce to robiť. Ponúka spoluprácu, ale zatiaľ nie je o ňu záujem. A chýba jej ešte niečo. Aktívnejšie zapájanie sa obyvateľov do verejného života. „Myslím si, že miestnosť rokovania zastupiteľstva by nemala byť „trinástou“ komnatou pre verejnosť. Dnes sa do nej verejnosť veľmi ani nezmesť a ani si nemyslím, žeby sme cielene budovali kultúru rokovania zastupiteľstva s aktívnejšou účasťou verejnosti. Sľub poslanca sme odriekali, keď sme ten mandát preberali a možno by bolo fajn, keby nám pri rokovaní visel celý čas na očiach, aby sme nezabudli, čo je jeho obsahom. Chcem prispieť k zlepšeniu komunikácie a spolupráce v poslaneckom zbore, kde, na základe voľieb, rozhoduje väčšina. A ja, ako súčasť menšiny, hľadám a zvažujem spôsob, ako komunikovať, ako predostierať problémy a potreby, ako dosiahnuť vypočutie.“ -le-

Šuškanda... dokončenie zo str. 1

vštiliv väčšie, či menšie mestá za hranicami Slovenska, že posedenie vonku, priamo v ich centrách je neodmysliteľnou súčasťou ponuky atraktívnych stravovacích služieb pre domácich, aj turistov. A my, Novovešťania sme si, rovnako ako na všetko dobré, na terasy už zvykli. Častokrát sa rozhodneme pre prechádzku po námestí aj preto, že si tam na chvíľu môžeme sadnúť na kavičku, alebo koláč, či pivko, vonku, na čerstvom vzduchu. -le-

Regio Jet...

dokončenie zo str. 1

jem začneme od 14. júna zastavovať s medzinárodnými spojami aj v metropole Spiša. K dennému páru vlakov EuroCity RegioJet zároveň pribudne ako úplná novinka aj nočný pár vlakov, ktorý zabezpečí spojenie východu Slovenska s destináciami v Českej Republike – Ostravou, Olomoucom či Prahou,“ hovorí Radim Jančura, majiteľ spoločnosti RegioJet.

Zo Spišskej Novej Vsi v smere na Prahu budú denné vlaky odchádzať o 8:55 v každý deň s príchodom do Prahy o 16:10, nočné vlaky vo štvrtok, piatok a nedeľu o 22:16 s príchodom do Prahy o 6:18 nasledujúceho dňa.

Z Prahy v smere na Slovensko bude medzinárodný vlak Re-

gioJet odchádzať o 7:48 denne, s príchodom do Spišskej Novej Vsi o 15:01, Nočný vlak vo štvrtok, piatok a nedeľu z Prahy o 21:56 s príchodom do nášho mesta nasledujúce ráno o 5:37. Nové nočné spoje prinášajú aj niekoľko noviniek. Napríklad raňajky zdarma, starostlivosť palubného personálu – vrátane ponuky diel, budiacej služby a ďalšej asistencie, superbezpečné cestovanie – dohľad bezpečnostnej služby a palubného personálu počas celej cesty a atraktívne ceny od 9 eur. A Patriot všetkým cestujúcim Novovešťanom praje, aby im sľubované služby spríjemnili cestovanie aj v praxi. -le-

HLAS OBČANOV ROZHODOL

Už sme vás informovali o snahe nového mobilného operátora postaviť svoju anténu vysielajúcu na výškový panelák na Dubovej ulici. Aj o tom, že mnohým jeho obyvateľom sa nechce bývať pod zariadením vyžarujúcim elektromagnetické vlny. O to viac, že v okolí už niekoľko podobných majú.

Výskumy na celom svete jednoznačne potvrdili, že takéto žiarenie môže vyvolať u ľudí psychické poruchy, nespavosť, boľenie hlavy, epileptické záchvaty a v najhorších prípadoch aj rakovinu. Ešte v zime obehlo domovník vlastníkov bytov s formulárom a zbieral podpisy za výstavbu takejto antény. S jedinou vysvetľujúcou informáciou, že za za prenájom dostanú ľudia zaplatené. S vidinou nečakaného príjmu, ale bez informácií o škodlivosti vyžarovania antény, mnohí podpísali. Až keď sa

dozvedeli, že tým dali súhlas k ožarovaniu za 10 eur ročne, mnohí sa začali cítiť podvedení a žiadali o nové hlasovanie za alebo proti novému vysielateľu. Pod ich tlakom, podporeným médiami, Bytové družstvo zvolalo schôdzu vlastníkov bytov a nechalo ich rozhodnúť o prenájme strechy mobilnému operátorovi ešte raz. Vox populi, hlas ľudu, definitívne rozhodol - na streche sa nič stavať nebude! Celá schôdza bola v znamení veľkej nervozity. Anténa rozhádala susedov, ale hlas väčšiny znamená, že ľudia

uprednostnili zdravie pred peniazmi. A to je dobré. Myslí si to, aj člen Mestského výboru na sídlisku Tarča Rastislav Javorský, ktorý sa snažil sprostredkovať komunikáciu obyvateľov činžiaku s kompetentnými úradníkmi. Hovorí: „Podľa mňa si vlastníci bytov na Dubovej 11 vybrali správne. Ešte viac ma ale teší, že dokázali za svoje občianske právo zabojsť a nenechali sa odradiť. Za peniaze, ktoré by prenájmom strechy získali, by si mohli kúpiť pár potravín, alebo nohavice. Ale zdravie je určite oveľa cennejšie. Oceňujem aj

to, že hoci sa do podobných situácií dostávajú aj ľudia v iných mestách na Slovensku, nahlas obhajovať svoje práva dokázali, po Prešovčanoch, ako druhí aj Novovešťania.“

-le-

ako prešla Miša históriou Spiša Z HRADISKA DO SMIŽIAN

Aj keď drvivá väčšina turistov navštevuje Slovenský raj, lebo chce zažiť neopakovateľnú atmosféru roklín a vodopádov, je pozoruhodné, že tento národný park v sebe ukrýva i množstvo zaujímavých a výnimočných pamiatok našej dávnej histórie.

Krasové podzemné útvary boli odpradávná úkrytom nielen pre lesnú zver, ale aj pre ľudí (Psie diery, Medvedia, či Stratenská jaskyňa), hlboké lesy poskytovali úkryt pred ničivými nájazdmi Tatárov (Skala útočišťa na Kláštorisku), ale boli tu aj lokality, svedčiace o permanentnom osídlení od mladšej doby kamennej. A tak sme si s Mišou urobili síce krátky, ale veľmi poučný výlet z dávnej minulosti, do už trochu menej dávnej, temer prítomnosti. Naše putovanie začíname na Košiaranom briežku a zámerne som svoju spoločníčku zobral na Soviu skalú, odkiaľ je vidno Čingov a kopec Hradiska, ako na dlani. Toto stredisko cestovného ruchu sa nachádza na severovýchodnej hranici národného parku. Mnohí z ubytovaných hostí hotela rovnomenného názvu asi ani netušia, že hneď za oknami svojich izieb majú jednu z najpozoruhodnejších historických rarít tohto regiónu- bývalú štátnu prírodnú rezerváciu **Hradisko**. A keď sme tam potom s Mišou zo Sovej skaly zostúpili, tak o tejto vzácnej lokalite nevedeli ani na recepcii hotela a niet sa čo diviť, lebo celé toto historické miesto je už v súčasnosti zarastené hustým lesom a po náučnom chodníku, ktorý tu v minulosti existoval sa už asi premáva len lesná zver. *Tiež jeden z príkladov, ako si vieme „uctiť“ pamiatky našich predkov.* A tak som celú tú historickú rozprávku musel Miši, sediac na lúke pri Hradisku iba vyrozprávať a priznám sa, že som sa pri tom aj hanbil: „Na ľavom brehu Hornádu sa tu už v neolite usadili najstarší poľnohospodári, neskôr aj hľadači medených rúd, o čom svedčia nálezy keramiky, šperkov, nástrojov i zbraní. Na prelome letopočtov tu potom žil ľud tzv. púchovskej kultúry, ktorý si svoje územie nad Tomašovským potokom opevnil mohutnými valmi. Z tohto obdobia je dôležitý najmä nález pecí na výrobu železa. Najvýznamnejšie je ovšem osídlenie Hradiska starými Slovanmi, ktorí tu v druhej polovici 8.

Foto: Archív SAV

storočia vybudovali mohutné hradisko s predhradím. Táto osada bola najvýznamnejším hospodárskym, politickým, ba aj kultúrnym strediskom Slovanov v podtatranskej oblasti. Samotné opevnenie Hradiska svedčí o vyspelej stavebnej kultúre našich predkov a raritou je, že jeho súčasťou bola aj vodná nádrž, kde sa zachytávala voda z prameňov i dažďov a po lokalite sa rozvádzala umelo vybudovanými kanálmi. Vo vnútri hradiska boli postavené domy zrubovej konštrukcie a pri archeologických vykopávkach sa tu našli zvyšky keramiky, remeselné nástroje, riad, háčiky na chytanie rýb, detské hračky, šperky, ale aj zbrane.“ *(Tak to, páni Slovania, klobúk dolu a za dnešnú generáciu, prepačte).* Z Hradiska sa po trase náučného chodníka presúvame dole kopcom, sledujúc cestu k Smižianskej maši a odtiaľ popod železničný podjazd do obce **Smižany**. Ako všade inde na Spiši, aj o tejto obci sú prvé písomné zmienky známe po odchode Tatárov, z čias panovania Belo IV., keď sa tu prisťahovali kolonisti z Nemecka. V roku 1254 si tu tri rodiny kúpili pozemky, ktoré si dali potvrdiť kráľovskou listinou. V nej sa Smižany spomínajú pod názvom „Sumung“. Obyvatelia obce vykonávali pre kráľa pomocné služby, chovali loveckých psov a boli honcami na lovoch. My sme sa s Mišou najprv prešli po peknom vysočnom námestí, na konci ktorého stojí cieľ našej cesty- kostol Povýšenia svätého Kríža. Táto sakrálna stavba prešla bohatou a plodnou históriou. Pôvodný

drevený kostol tu stál už od roku 1241, o 30 rokov bol prestavaný na murovaný ku cti sv. Kríža. V roku 1436 vykonal Smižančania pešo cestu do Ríma a z pustkových listín potom cez príspevky vybrali peniaze na mohutnú prestavbu kostola. V druhej polovici 17. stor. prešiel kostol barokovou úpravou a od roku 1853 bol doplnený o obraz povýšenia sv. Kríža od J. Czaucika. Pre nás bolo ešte príjemným prekvapením, že sme sa mohli v priebehu dňa do vnútra tohto svätostánku aj pozrieť a najviac nás zaujali nástenné obrazy Krížovej cesty na bočných stenách kostola. A pre milovníkov ľudových tradícií len pripomínam, že v obci sa nachádza aj Národopisné múzeum. Na konci našej mini výpravy sme si ešte všimli, že v celej dedine vládne čulý stavebný ruch, stavajú sa nové chodníky a upravuje sa koryto riečky, ktorá pred niekoľkými rokmi narobila mnoho škôd. A tak už na budúci rok budú Smižany určite ešte krajšie a to je dobre, veď sú nielen domovom Smižančanov, ale aj východiskovým bodom turistov do Slovenského raja. **Michal Buza starší**

POZVÁNKA NA PIKNIK

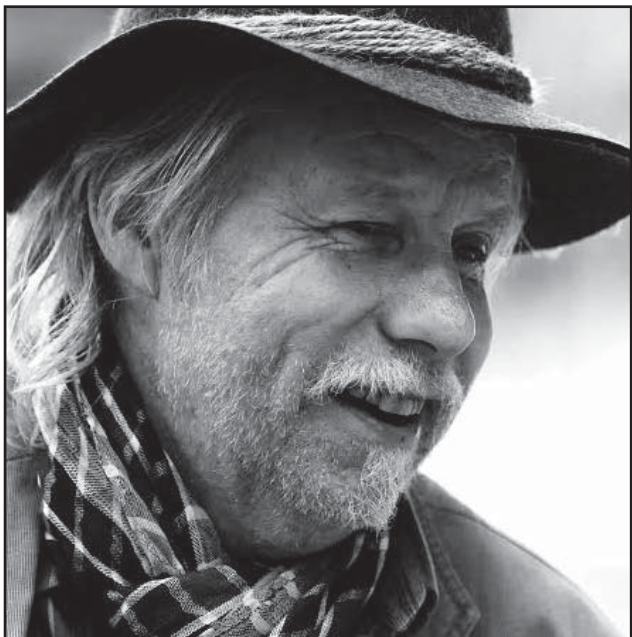
Hovorí sa, že optimisti hľadajú budúcnosť, realisti do prítomnosti a múdri ľudia do minulosti. Ja len pripomínam, že budúcnosť nemusí byť ružová (o čom nás paradoxne poučá história), že prítomnosť je časom okamžiku (a posunom ručičiek hodín odchádza do zabudnutia) a minulosť často krát už nikoho nezaujíma (okrem tých, čo sa chcú a aj vedia poučiť). A aj v dejinách, nás, Spišiakov je množstvo takýchto chvíľ, ktoré dokonca pretrvali storočia a o ktorých môžeme bez rozpakov a aj s kúskom nostalgie povedať, že sú pre nás žriedlom poučenia. *Náboženská tolerancia:* S údivom pozerám na to množstvo nevráživosti medzi nekonečnými odnožami náboženských nepriateľov na život a na smrť, detí, ktorí so zbraňami v ruke vykonávajú popravy v mene akýchsi imaginárnych bohov. A rozmýšľam. Hľadajú do budúcnosti? (lebo im sľúbili, že ako mučeníci sa dostanú rovno do raja). Žijú pre prítomnosť? (lebo môžu plieniť, rabovať a znásilňovať), alebo chcú jednoducho vymazať minulosť, (keď ničia tisíc rokov staré sochy a boria legendárnu Palmýru?) *Ľudská tolerancia:* Viac ako osemsto-ročná priepasť času. Willa Nova, Zipser Neudorf, Iglov, Spišská Nová Ves. Viac ako osemsto rokov vcelku pokojného života minimálne štyroch národov s rôznymi jazykmi - Slovákov, Nemcov, Rusínov a Maďarov. Viac, ako osemsto rokov tolerantného spoluzitia minimálne štyroch náboženstiev, s rôznymi náboženskými obradmi - katolíkov, evanjelikov, Židov i pravoslávnych. Viac, ako osemsto rokov tvorivej práce baníkov, remeselníkov, obchodníkov i politikov, ktorí vytvorili neuveriteľné hodnoty a zanechali nám list z minulosti. **Čo myslíte? Neprišiel už čas rozlepiť obálku?** Je tridsiateho mája 2015. Prejdime sa spolu po našom námestí. Je najdlhšie na celom Slovensku. Ale je toto kritérium naozaj to najdôležitejšie? Vyrážame. Od sochy hrdinu, ktorý v druhej svetovej položil v ďalekej cudzine svoj život, aby skončila nezmyselná vojna prechádzame parkom, okolo fontány a pamätníka obetí ďalšej „Malej vojny“ k budove evanjelického kostola. A keď dvihnete pohľad hore ponad ťažkú dubovú bránu, na horizon-

te už vyčnieva do neba veža ďalšieho kostola, tentokrát katolíckeho s takým rozprávkovým názvom - kostol Nanebovzatia Panny Márie. A medzi nimi radnica, kde oddávna radní páni sedávali, hádali sa, vymýšľali, stretávali sa a zas sa rozchádzali, aby napokon urobili niečo pre dobro všetkých obyvateľov mesta. Nešlo by to aj dnes? Všetky kostoly v histórii boli postavené podľa svetových strán a tak je krásne symbolické, že loď katolíckeho kostola ukazuje na východ, kde na konci námestia stojí svätostánok grekokatolíckej cirkvi. A medzi nimi, akoby historickým mixérom vygenerovaný pamätník SNP a hneď pri ňom pod krídlami bielej labute divadlo, ktoré odjakživa nastavovalo zrkadlo celej tej neuveriteľne zmiešanej spoločnosti. A fungovalo to. Dokonca to funguje dodnes. Všimli ste si? Tá zmes stavieb temer tisícročnej histórie tohto mesta je naozaj pozoruhodná a zároveň očarujúca. Ale čosi tu na scéne života chýba. Áno ľudia. Lebo celé toto architektonické dielo medzi Letušnou a Zimušnou ulicou by v konečnom dôsledku vyzeralo ako opustené miesto, keby tu na lavičkách neposedávali mladé rodiny s deťmi, na letných terasách pri káve by penzisti nerozoberali problémy Novoveského basketbalu a na trávniku v parku by si zamilované dvojice nehľadeli hlboko do očí. A to je obrovský potenciál pre myšlienku, spojiť všetkých tých Novoveských patriotov, aby aspoň raz do týždňa na niekoľko hodín opustili štyri steny svojich panelákových samotiek, odpútali sa od vyčakaných tovarov super a hyper a mega marketov, spomalili beh svojho uponáhľaného života a prišli na najkrajšie slovenské námestie. Toto je pozvanie na piknik. Rozprestrieme deky, položíme košíky s jablkami a syrom, babky budú klebetiť, dedovia zbierať mladé sukne, rodičia si dajú pohár vína a deti budú skakať okolo po zelenej trávě. Viem, znie to až príliš romanticky, akoby vystrihnuté z Monetových obrazov. Ale prečo by sme aj my nemohli začať maľovať svet nášho Novoveského námestia pestrými a jasnými farbami novodobého impresionizmu? Pozvaní ste všetci. Stretneme sa pod starými bukmi, lipami a gaštanami, pod najvyššou kostolnou vežou Slovenska, v samom srdci našej krásnej Spišskej Novej Vsi. *Váš Ras' o Javorský*

PALEC HORE NEMOCNICA

Hoci vonku strašil studený máj, Novovešťania (ale aj ostatní Spišiaci) dostali darček, ktorý poteší. Najmä tých, ktorých, okrem zdravia, trápili aj nekonečné čakacie doby na vyšetrenie magnetickou rezonanciou v Poprade, alebo v Košiciach. S tým je raz a navždy koniec! V našej nemocnici s poliklinikou sa 22. mája mohlo strieľať šampanské, jeť obložené chlebíčky a v akcii boli aj strihači pások na otváracích ceremonióloch. Ale, čo je ešte podstatnejšie, do prevádzky sa dala naša vlastná magnetická rezonancia. Zložitá a prepotrebné zariadenie, spolu so stavebnými úpravami priestorov, stálo 900 tisíc eur (pamätáte sa ešte na nákup podobného prístroja za 1 a pol milióna eur, kvôli ktorému si „zbalil švestky“ predseda parlamentu?). Prvé vyšetrenia už majú za sebou desiatky pacientov a riaditeľ nemocnice sľubuje, že u nás sa na vyšetrenie bude čakať maximálne niekoľko dní. Ak sa jeho slová naplnia, tak si nemocnica jednoznačne zaslúži obdiv a palec hore. **-lebo-**

spomienky na „starú“ Spišskú Novú Ves: DIERKA V OPONE

Tažký obrovský záves z karmínovočerveného flisu. Oddeľuje dva světy. Hľadisko a javisko. Hercov a divákov. Ale len do okamžiku, kým inšpicient neohlási: Začíname. Janko Pomšár, nalepený na malej dierke v opone uskočí ku stolíku, nonšalantne prehodi nohu cez nohu, oprie sa o malý barokový stolík, v rukách, ktoré sa trémou potia, stíska svetlý slamený klobúk s čiernou stuhou a tmavé semišové rukavice. Starý Kolarčík zakrúti kľukou, lano sa napne, zasvišti a potom s tichým pišťaním oddeľuje od seba dva kusy opony a pred užasnutými divákmi sa na osvetlenej scéne zjavuje Doktor Hronec. Je polovica februára 1957, ujo Nagy láduje do peci v pivnici koks, aby sa aspoň kúsok

tepla dostal aj do posledných škár obrovskej budovy Reduty a Dedinské divadlo štátnej zájazdovej scény začína jednu dlhú, ale krásnu púť k svojmu Novoveskému divákovi prvou inscenáciou Stodolovej hry „Čaj u pána senátora“. Iste. Divadlo tu bolo už predtým, lebo amatéri z Hviezdoslavovcov sa tu pohybovali na doskách, ktoré znamenajú svet, už dvadsaťpäť rokov, ale v tých časoch som ja ešte nebol ani len v „šatni mojich rodičov“. Až keď sa mama stala prevádzkovou tajomníčkou divadla, prišiel ten neuveriteľný deň, keď som sa ako malý chlapec hral v parku pred Redutou, zo stromov padali hnedé gaštany, vo fontáne sa kúpali farebné listy jesene, keď ma tu zrazu chytili akési ruky, vniesli

cez bočný vchod, potom okolo vydesenej pani Vagačovej a potom až na javisko a ja som si prvý krát zahral, ani som nevedel ako, ale dnes už viem, že ako komparz, v Kazíkovej veselohre z dedinského prostredia „Chvost“. A od toho dňa sa pre mňa divadlo stalo druhým domovom. Mama ma posadila do lôžka, priložila prst k ústam a ja som bol ticho, tichúčko, ako myška v dierke a sledoval pána Bobulu, ako sedí v piatej rade pri malej zapálenej lampičke, jednou rukou ohmatáva šálku s kávou, v druhej zaostrená tužka, s ktorou si podchvíľou čosi čarbal do scenára, ale hlavne bol tým božským manipulátorom, lebo na jeho pokyn tu, ako dobre naladený orchester, pracovali osvetľovači, zvukári, kulisári, inšpicientka, maskérka, ale najmä herci. A tak zrazu, pred mojimi očami sa z Janka Pomšára stal Doktor Hronec, z pani Bobulovej Elena a Gita Mišurová sa premenila na Slivkovú. Lebo tváriť sa, že ja som niekto iný patrí medzi tie najvzrušujúcejšie okamihy v živote herca. Je po premiére. Herci sa odličili, vyzliekli z kostýmov, odložili rekvizity. Sedím na studených travertínových schodíkoch pod krídlami bielej labute a s úžasom hľadím na Petra Gažu, Ivana Palúcha, Tóna Tróna, Olda Šabeka, Viktora Weisera, Maju Matulovú, Martu Bruňanskú, či Sašu Braxatorisovú, ako sa čapkajú vo fontáne, výskajú, tešia sa ako malé deti a nad Novoveskou

Redutou im svietia, ako potlesk do tmavej noci lampášiky hviezd. Už sú zasa na pár hodín, kým nezačne maratón ďalších skúšok, sami sebou. Viacerí z nich už majú dnes čítačky za nebeskou oponou a tak som rád, že som si vtedy s nimi mohol zahrať, ako detská postava v „Salemských bosorkách“, v „Škriepkach v Chiozze“ a dokonca s textom a za honorár v Arbuzovovom „Príbehu na brehu rieky“. A potom to okúzlenie, ako keď dosvieti svetlo reflektorov, skončilo. Herci sa rozprchlí do toho celého malého, (ale na veľkosť Slovenska predsa len veľkého) divadelného sveta, ja som odišiel do Bratislavy na štúdiá. A keď som sa o pár rokov vrátil späť, bolo zrazu všetko inak. Na divákov sa už nepozeralo cez malú dierku v opone, jednoducho svet pretvárkou a ilúzie sa už v divadelnom svete akosi prestala nosiť. Na dosky, ktoré znamenajú svet vstúpil nový fenomén- Divadlo malých javiskových foriem. A s týmto novodobým prístupom sa z undergroundu klubovej činnosti vynoril, na horizonte spoločenských udalostí, celkom zákonite, ďalší divadelný Novoveský zázrak- Ľudo Ferenc a jeho Štúdio 77. Zrazu sme mohli byť sami autormi, režisérmi, hercami, kulisármi i zvukármi, celé to syntetické umenie, (akým divadlo bezpochyby je) sme nasávali do seba plnými dúškami, aj za vďač-

ných divákov, ktorí sa na 36 (slovom tridsiatich šiestich!!!) stoličkách túlili k sebe v podzemných pivničných priestoroch, kde sa už po desiatich minútach síce nedalo dýchať, ale o to viac sa mohlo smiať a zabávať. Dodnes sa spomína na historickú scénu, keď na javisku kráľ- Lád' Ondruš, zavolá: „Sluha!“ a vstúpi sluha- Ľudo Ferenc s geniálnou odpoveďou: „Sluham.“. A po prvom kuse „Príliš sladkej soli“ to bola explózia ďalších hier, v ktorých si zahrali napríklad Anka Skalková, Erika Kapsdorferová, Hanka Harmanová, bratia Pemčákovci, či Peťo Doležal. Ale aj mnohí ďalší, lebo vtedy bolo akosi celkom prirodzené, že sa mladí ľudia chceli vyjadrovať práve takouto formou ku svetu okolo nich a vtedajší režim (dnes iba hanený, hlavne ľuďmi, ktorí sa v tých časoch ešte len učili cikáť do plienok) si veľmi umne pestoval svojich „šašov“, ktorí mu ukazovali v pokryvených zrkadlách jeho pravú tvár. A s týmto divadlom, ktoré sa s hercami, kulisami, kostýmami a batôžkom srandy, vošlo do jednej tisíc dvesto trojky, sme aj so šoférom Marianom Šubom precestovali celú republiku, od okresných prehliadok MJF, napríklad v Prakovciach až po Celoštátne klubové tvorby, napríklad v Plzni. A Ľudo má určite doma, kdesi na polici, alebo v skrini odložené všetky naše víťazné trofeje. Len som si nie istý, či má čas sa na nich pozrieť, lebo svet

je dnes iný a aj svet malých javiskových foriem už existuje (bohužiaľ) len v takýchto nostalgických spomienkach, kdesi vzadu, v spieňajúcom reflektore môjho malého mozgu. Tak ako dajme tomu slová jednej z pesničiek, ktoré som v tomto nezabudnuteľnom divadielku zložil a aj si s gitarou zaspieval:

„Divadlo sa končí, podme všetci spať, veď keď sa vyspíme, zas budeme hrať“

a bude sranda veľiká a možno aj nie, možno zajtra príde slnka zatmenie.

Komu sa to páči, ten nech príde zas a kto sa nezasmial, nech ho vezme ďas

vstupenky vám vrátia, pri pokladni číslo šesť, pokiaľ ste však nezačali tú soľ jesť...“

V mojom veku mi už chýba všeličo. Silnejšie baterky, vlasy na temene hlavy, olejníčka v kĺboch, ohybnejšia šošovka, štipec na močový mechúr, pamäť na mená, nové miestenky v srdci. Ale hlavne malá dierka v opone, cez ktorú by som sa znova mohol pozeráť na tento svet. Lebo v mojom veku už nie som ani divákom, ktorý sa nevie dočkať zázraku divadla, ani hercom, ktorý by okúzľoval svojimi nezabudnuteľnými rolami. Už som ako pán Bobula, kdesi v piatej rade, sedím pri malej lampičke, v ruke nezastruhaná tužka. Ibaže na javisku svet sa už hrajú onakvejšie hry, ktorým akosi nerozumiem a tak si môžem svoju režisérsku taktovku strčiť akurát tak... za klobúk. Michal Buza starší

„CHORUSÁCI“ ODSPIEVALI DVA NAJDLHŠIE KONCERTY V ICH HISTÓRII

Spevácky zbor Chorus Iglovia reprezentoval v Havlíčkovom Brode

Novoveský miešaný spevácky zbor Chorus Iglovia začiatkom mája koncertoval v partnerskom meste Havlíčkov Brod. Na dva veľkolepé koncerty v rámci Stamicových slávností ich pozval spevácky zbor Jasoň z Havlíčkovho Brodu.

Prvý koncert odspievali v Kostole sv. Rodiny. „Diváci nešetřili potleskom a i napriek skoro 2 hodinám programu sa im nechcelo odísť,“ priblížil predseda „Chorusákov“, Igor Murko. Druhý koncert zaspievali vonku na Havlíčkovom námestí, na ozvučenej tribúne. „Počasie nám našťastie vydržalo a námestie sa zaplnilo divákmi, ktorí nás prišli podporiť,“ ozrejmil šéf zboru. Speváci venovali vystúpenie na námestí, 70. výročiu od konca druhej svetovej vojny a 30. výročiu podpísania partnerských zmlúv medzi Spišskou Novou Vsou a Havlíčkovým Brodom. „Na oboch koncertoch sme zaspievali 32 skladieb, z ktorých sa iba 2 opakovali. Veľká

väčšina spevákov ich spievala spamäti. Spievali sme piesne v slovenčine i češtine, ale aj v ďalších siedmich jazykoch. Speváci nášho speváckeho zboru majú môj obdiv, že to excelentne zvládli jednak výkonom, ale i fyzicky, pretože toto boli najdlhšie koncerty v našej doterajšej histórii. A som nesmierne rada, že úspešné,“ rozprávala nám dirigentka „Chorusákov“, Marta Nováková. Odmenou pre zboristov bol výlet do Českého Krumlova, kde si pozreli hrad, záhrady a staré mesto, ktoré sú spolu s Prahou a Telčom zapísané medzi pamiatky UNESCO. „Chorusáci“ navštívili aj moravské mestečko Jihlava. „Pozreli sme si tu miestne kata-

komby a historické centrum,“ svojim zámkom a rozprávkovým námestím. „Domov sme dorazili s príjemným pocitom

dobrej reprezentácie seba i nášho mesta. Zborový spev, nás nikdy neopustí,“ optimis-

ticky zakončil náš rozhovor šéf zboru, Igor Murko.

(sim)

naše talenty

TALENTOVANÝ NOVOVEŠŤAN VYJADRUJE
TANCOM, ČO PRÁVE CÍTI

Tanec je drahý a náročný koníček...

Šestnásť ročný Dávid Janík tančuje už od škôlky. Venoval sa spoločenským tancom. S tanečnou partnerkou Veronikou tancoval 5 rokov. Vo štvrtom ročníku základnej školy, Dávid presedlal zo spoločenských tancoch na scénický tanec. V základnej umeleckej škole tančil 6 rokov pod dozorom

pani učiteľky Gabriely Váradí. „Tanec ma naplňa šťastím, láskou a pohodou. Tancom dokážem vyjadriť čo v tej danej chvíli cítim. Keď tančujem dokážem lietať. Cítim sa, akoby som sa vznášal. Tanečníci vedia neuveriteľné veci. Prekonávajú samých seba. Aj preto sa venujem tancu- chcem pre-

konať samého seba a byť neobyčajný,“ prezradil o svojom koníčku Dávid.

Za najväčší úspech v tanci Dávid považuje umiestnenie na talentových skúškach na Súkromnom konzervatóriu v Košiciach. „Skončil som na 1. mieste s 94 bodmi. Za tento úspech ďakujem mojim rodičom, blízkym a tiež mojej pani učiteľke zo ZUŠ-ky, ktorá ma na tieto skúšky pripravila,“ ozrejmil. Rovnako tak z čias ZUŠ-ky má Dávid za sebou viacero tanečných ocenení.

A keďže bez podpory by triumfy len tak ľahko neprichádzali. Dávida v tanci podporujú jeho rodičia naplno. „Jednoznačne ma podporujú v mojom veľkom koníčku ako len vedia. Tanec je rozhodne veľmi drahý a náročný koníček. Ale ako sa hovorí:

„UMENIE SI TO VYŽADUJE.“ Vždy ma vedia podporiť, keď sa mi nedarí, alebo nemám svoj deň. Za to všetko im ďakujem a veľmi ich za to ľúbim.“ Po skončení konzervatória má Dávid s tancom smelé plány. „Chcel by som ísť na nejakú vysokú školu so zameraním na tanec. Ak by sa mi neskôr podarilo, láka ma divadlo. Či už na Slovensku, alebo v zahraničí by som sa chcel venovať modernému, alebo klasickému baletu,“ hovorí. Dávid totiž verí, že tancom sa na Slovensku uživiť dá. „Budť profesionálne v divadlách, alebo v ľudových súboroch: SLUK, Lúčnica a podobne. Tanečník sa tiež môže uživiť ako pedagóg na ZUŠ-kách, v tanečných skupinách, alebo v súboroch,“ spresnil. (sim)

V SLOVENSKOM RAJI BOL PREMIÉROVÝ
SPIŠSKÝ HANDEMADE TRH

Štvrtý májový víkend patril jedinečným, ručne vyrábaným výrobkom. V prírode Národného parku, konkrétne v blízkosti hotela Čingov, mal Spišský Handemade trh svoju premiéru.

Umelci predávali svoje ručne vyrobené predmety v 32 stánkoch. Mohli ste si tam kúpiť napríklad, sviečky, obrazy, výrobky z dreva, šperky, kabelky, či hračky. Organizátori tak

umožnili šikovným drobným podnikateľom predávať svoje umenie.

Spišský Handemade trh nebol len o predávaní a nakupovaní. Návštevníci mohli tiež ochutnávať vína, čaje a miestne dobroty. Handemade trh spríjemnili koncerty a bubnová šou. Organizátori veria, že prvý Spišský Handemade trh nebol tým posledným.

(sim)

LESK A BIEDA VEĽKEJ DISKOTÉKY

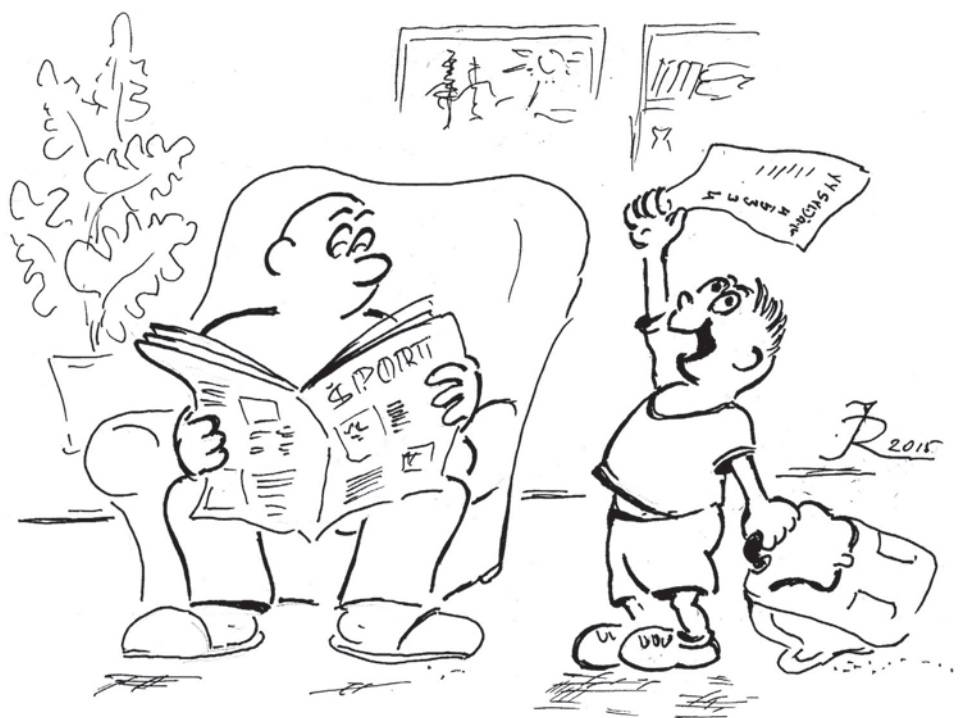
Donedávna bol Ziobar na Hviezdoslavovej ulici jednou z najluxusnejších diskoték na Slovensku. Čo po ňom zostalo? Obrovská čierna skládka, v ktorej si našli miesto potkany.

fotoreportáž:

24.mája sa naša metropola stala duatlonovým hlavným mestom Slovenska. Spišský Patriot vám prináša z tohto podujatia, na ktorom sa nestratili ani Spišiaci, fotogalériu.

Otec, supernovina! Scel som ci zrobic radosc, ta som ci zošporoval eury za dobré vyšvečene...!
R. Jasečko

krížovka

Nebojte sa zlého vysvedčenia: Albert Einstein, nositeľ Nobelovej ceny za fyziku, prepadol na základnej škole z matematiky: „TAJNIČKA 1, 2, 3, sú **TAJNIČKA 4**.“

Autor: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** oblasť medzi bedrami - odpis originálu - vydávali šum - strán. **B:** starý otec po nemecky - juhoamerický nejedovatý had - ostanem - Medzinárodná normovacia komisia (international Organization for Standardization), skratka - Elena, domácky. **C:** tiaž - časť klasu - dvakrát „R“ - postavil sa - dodola, básnický. **D:** stíšil - **TAJNIČKA 3** - taká po česky. **E:** Ázia po arabsky - spodok po francúzsky, foneticky - prianá - mím po česky - záchvat zúrivosti. **F:** snád' po česky - značka pracieho prášku - pracovala s ihlou - žena - pitná tekutina. **G:** padnutie - sal - pracuj po latinsky - zosilnené pritakanie - Divadlo Andreja Bagara, skr. - možno - britský šľachtický titul. **H:** boh slnka v starom Egypte - tenká latka - zarastený lesom - stonanie, ston. **I:** zakladajú sklenenú tabuľu - **TAJNIČKA 1** - príslušníci ilírskeho kmeňa po česky. **J:** tadiaľ - dávaj preventívnu injekciu - rozum - ženské meno - útok. **K:** zistilo chuť - vojenský rozkaz - napodobňovala kresbou.

Zvisle: **1:** obec na vých. Slovensku - zachráň to. **2:** predstavený kláštora - **TAJNIČKA 2**. **3:** letmo nazrel do niečoho - ty, po nemecky. **4:** americký prezident - dopravný podnik, skr. - nieto. **5:** pridala silu - ukazovacie zámeno. **6:** oral, básnický - nalieval - Anna, domácky. **7:** ten, po maďarsky - prvý muž - zmäkol, po česky, zriedkavo. **8:** pridaj pomocnú ruku - orezanie - dvojhláska s vokáňom. **9:** je, jestvuje po anglicky - známy český maliar (Mikoláš) - pod po maďarsky. **10:** prestieral - len - výsledok lúpeže. **11:** hodnosť (vojenská) - chyt' - patrí žene menom Ema. **12:** prvý po francúzsky - podiel v niečom zlom - dokončil žatvu. **13:** veľké aglomerácie - naparuje - Lekárska komora, skr. **14:** M, foneticky - základná myšlienka diela - veľký tlačенý pútač. **15:** tuhá zmes kovov - zimný dopravný prostriedok. **16:** prívrženci islamu - arzén, ch. značka. **17:** malá sova - navíjaj - posielal, básnický. **18:** **TAJNIČKA 4** - tebe. **19:** patriaci Alovi - dral dolu kožu. **20:** slovenský hokejový brankár - liečivá rastlina.

Pomôcky: ALÁJA, ALEŠ, AMON, ARNIKA, EZ, LIA, LOVSA, ORA, RAL, UN.

ČREPINKY ZO SPIŠSKONOVESKÝCH ARÉN

Priznám sa, že som sa po skončení halovej sezóny 2014/2015 o osud tejto rubriky trošku obával. No pohľad na výsledky Spišiakov z rôznych celoslovenských súťaží, ako aj zaplnená schránka nášho patriotského mailu (spisskypatriot@gmail.com), kde nás na našu radosť informujete o úspechoch svojich zverencov, rozptýlil naše počiatočné obavy. Tak sa podme spolu pozrieť, čo všetko priniesol športový máj.

Atletika

Poctivú zimnú prípravu zúročujú atléti TJ Tatran Spišská Nová Ves. Po jej zakončení vo Vysokých Tatrách sa Spišiaci rozhodli otestovať si natrénované na medzinárodných atletických pretekoch v maďarskom meste Tiszaújváros a svojho trénera Ľuboslava Gargulu svojimi výkonmi mimoriadne potešili. Všetci dosiahli svoje najlepšie výkony v kariére, čím si vylepšili osobné maximá a potvrdili ambície siahnuť po medailách na MSR a nominovať sa do slovenskej reprezentácie. Ak si to „rozmeníme na drobné“, tak zistíme, že Dominik

Melega vybojoval dva bronzy (80m cez prekážky, skok do diaľky), Natália Gyomraiová v behu na 300m vybojovala ôsme a v behu na 80 m cez prekážky šieste miesto. Šiesty skončil aj Tomáš Hamráček v skoku do diaľky, deviaty flek brala Linda Marušinská v behu na 80m prekážky. Dvsnásta skončila na trojstovke nedoliečená Klaudia Hanzeliová, ktorá uzatvárala prvú desiatku aj v skoku do diaľky. Nad všetkými však čnela asi najväčšia nádej spišskonovoveskej atletiky Patrícia Garčárová. Naša atlétka, ktorá v tomto roku

pokračovanie na str. 7

recepty do starej macere

IBOJINO MARHUĽOVE GOMBOCE

V starich časoch, jak zme hodziľi na tarh, ta zme aňi němušeli kukac do kaľendara, bo podľa ovocja, co predavali ženi z Gemera zme znaľi jaki je mešac. Ovocni rok začinal z jahodami, potim prišľi na radu čerešne a kedz še v bedňičkoch objaviľi chlupate marhuľe, bulo jasne, že aj na nas še už richtuje ľeto. Dňeškaj še ročne časi vitraciľi a aj na Špišu prestala egstistovac jar a ješeň a žima vipatra, jak dagdzi v Londoňe. No a kedz sebe možece v obhodze kupic marhuľe aj na Tri kraľe ta je jasne, že švet je narubi a aj príbeh o dvanascich mešačikoch něočari, bo rozprafka je zaujimava ľem ftedi, kedz něukazuje realitu, aľe fantaziju. Ešči, že Iboja z Tornaľi znała robic fšelijake rozprafkove veci, naprikład marhuľove gomboce.

Co mala doma?

marhuľe a gruľe Co išla kupic?kockovi cuker, vajca, hrubu muku, brezľe, maslo, škoricovi cuker a soľ

Jak robila tu rozprafku?

Daftere mlade ženi varja tote knedľe z mučneho cesta, u nas, na vihodze še robili z gruľoveho. Je pravda, že nam tote šmakuju vecej, ale pravda je aj to, že še češči robja. Comu? Bo na take cesto treba stare poccive gruľe z minulej ješeňi (kedz sce v obhodze kupili noľše, mušice pridac vecej muki). Calu robotu začala Iboja tak, že vešla do pivňici, nabrala gruľki, v šupke uvarila vo vodze, ošupala a něhala vychladnuc. Višla na zahradu, lapila do ruki drabinu, vicahla svoj veľki, ale pevni zadek po ščeblikoch a nazbiralala take zrelše marhuľki. Vimeňila v nich kostki marhuľove za kostki cukrove (bo marhuľove še češko kušu a zato už dzedo něma das dvacec roki zubi). Gruľe precisla cez drišľak, pridala vajco, soľ a muku a zo svojima veľkima rukami vipracovala cesto. Ulapila valek, spomnula na mamu, jak z ňim dakedi z iskrivim kukučom vita oca, kedz še z pesňičku na ustoch vracaa z karčmi domu, ušmjala še a vivaľkala taki valec. Narezala na kuski, zrobila placečku, do každej šturila jednu marhuľu, vo ftorej še už skrival kockovi cuker a zabaľila obsah do takej guľi. Zato še aj dagdzi totemu jedlu hvari marhuľove, abo šľifkove, abo tvarohove guľe, bo dnukaj možece šturic aj daco ine.

Ono aj moja švekra hvarela, že zvonkaj to maju šicke ženi rovnake, ale fajjšmekre hľedaju to, co je dnukaj. Aľe povedzme sebe na rovinu, že kedz je hlop vihladnuti, ta najsamperľši zakuši a až po trecej, štvartej rozmišľa, do čeho. A je ľem na mudrej žeňe, žebi zrobila guľe raz menše, raz vekše, raz z muki, raz z gruľoch a raz zo šľifkami a raz zos tvarohom. A bo zme mali minule jahodače, ta Iboja z Tornaľi dala varic do veľkeho kastrola vodu zo soľu a jak zovreła, marhuľače do ňej pomali ukladala a varila na malim ohňu das petnasc minuti. Na začatku kus aj zamješala, žebi še knedľe něpriľepovalľi ku spodku. Medzitim opekla kušičičko brezľoch, v misečke rozpuščila maslo, vicahla marhuľove gomboce z harenca a něhala ich odkapnac na sitku. Vibrála dzedovi zubi z pohara, vivaľala gomboce v brezľoch, dala po dzešec na taňer, posipala zo škoricovim cukrom, poľala z maslom a mohlo še jesc.

Iboja bula idealna žena na vidaj. Macata, aľe pevna hore i dolu, mala něľem huste vlasi na hlave, aľe aj husti rozum v ňej. Kedz še jedlo - jedla, kedz še pilo - pila, kedz še milovalo - milovala, znała še prevaľac aj tri dňi f posceli ale potim zaš bula do roboti jak drak. Aj še dodňeškaj čudu-jem, že som sebe ju něvžal za ženu. Asi zato, bo som mal radši jak ju, jej marhuľove gomboce. Bo jak hvari klasik:

KEDZ ŠE ŽENA VIDARI A MA ECHTOVNE TVARI
ŇECAHAJ JU K OLTARU VITRIM KIM NAVARI

Michal Buza starší

hostuje v českom klube AC OLYMP Brno vybojovala dve striebra v behu na 100, resp.200m. Časmi 12,51(100m) a 25,81(200m) výrazne zaútočila na nominačné limity na ME, či MS v Kolumbii. A skvelú formu potvrdila Patrícia aj na svetovom atletickom dni v Brne. V pretekoch na 100m si členka klubu TJ Tatran SNV vybojovala vynikajúce 3. miesto a časom 12,48 splnila o 2 stotinky „B“ limit na EYOF (Európske olympijské hry mládeže). Na dvojstovke podala ešte fantastickjší výkon. Časom 25,52 pokorila „B“ limit až o 3 desatiny sekundy a k „ačkovému“ limitu jej chyba už len 12 stotín. Tieto výsledky potvrdila aj v českej extralige. V Břeclavi obsadila 3. miesto na 100m a 2. miesto na 200m, čím pre ACP OLYMP BRNO vybojovala 17 bodov. Spišský Patriot jej „drží prsty“, aby v ďalších pretekoch potvrdila svoju skvelú výkonnosť a splnila „A“ limity na prestížny športový festival, ktorý v tomto roku hostí gruzínske Tbilisi.

Hokej

Na nedávno skončených Majstrovstvách sveta v Česku Slováci neprekročili svoj tieň a skončili na deviatej priečke. Lúciacemu trénerovi Vladimírovi Vůjtkovi tak nevyšla rozlúčka so slovenským tímom a na jeho domovskej pôde nepostúpil do vysnívaného štvrťfinále. A pýtate sa prečo sa svetový šampionát dostal do spišskonovoveských črepiniek? Odpoveď je jednoduchá. V drese s dvojkřížom na prsiach totiž v Ostrave korčuľovali až štyria odchovanci HK Spišská Nová Ves, čím sa náš klub stal po Dukle Trenčín (so šiestimi odchovancami) druhou najväčšou zásobárňou reprezentantov. A Spišiaci si svoj part rozhodne zastali. Július Hudáček vo svojej šampionátovej premiére predviedol parádny výkon a s neskoršími vicemajstrami sveta Rusmi prehral až po predĺžení. Jeho famózny semafor proti ruskej superstar Jevgenijovi Malkinovi sa určite do análov zapíše ako jeden z najkrajších zákrokov MS. A nestratil sa ani jeho brat Libor. Po úvodnom „blúdení“ zostavou napokon zakotvil v prvej slovenskej lajne, škoda len, že „Gáboríkovho štartéra“ našli tréneri až tak neskoro. Libor Hudáček sa napriek tomu stal najlepším nahrávačom tímu a jeho výkony mu priniesli novú zmluvu. Sťahuje sa za bratom do švédskoho Örebra. Spôľahliví boli aj „naši“ obrancovia. Michal Sersen podával zo všetkých bekov azda

najkonzistentnejšie výkony, no slovenskú hokejovú verejnosť v dobrom prekvapil Adam Jánošík. Vo svojom premiérovom štarte na MS rozhodne nesklamal a po skončení šampionátu ho odchádzajúci tréner Vůjtek označil za svetlý bod nášho účinkovania za riekou Moravou. V zápase s USA si dokonca otvoril reprezentačný strelecký účet. A ako videl Adam situáciu, ktorú si zapamätá do konca svojho života? „Marián Gáborík ma krásne našiel a nahodil som puk na bránu. Nejako sa tam poodrážal a padol do brány. Samozrejme som bol šťastný, je to môj prvý reprezentačný gól a som za neho veľmi vďačný. Mal som tu otca, babku, brata, kamarátov, cítil som sa preto po tom góle ešte oveľa lepšie,“ opísal nezabudnuteľný zážitok. A čo Jánošíkovi dala účasť na galaprehliadke najlepších tímov hokejového sveta? „Samozrejme to dá strašne veľa. Hrať s takými hráčmi, s akými som nastupoval, je pre mňa cťou. Som veľmi rád, že som tu mohol byť a hrať pred takými skvelými divákmi. Štvrťfinálové brány nám zavrela prehra s Nórskom. Bohužiaľ, ten zápas nám vtedy nevyšiel, teraz sa to už nedá vrátiť a zmeniť,“ dodal. Pre Adama je to však určite najúspešnejšia sezóna v kariére. S Košicami získal titul a dostal sa na MS.

Futbal

Futbalistom zo ZŠ Nejedlého v Spišskej Novej Vsi sa podaril husársky futbalový kúsok. Prebojovali sa totiž do finále McDonald’s Cupu. Ten patrí k najstarším futbalovým turnajom na Slovensku a v tohtoročnom 17. ročníku sa doň prihlásilo 909

základných škôl z celého Slovenska. McDonald’s Cup je celoročná súťaž školských tímov a jednotlivé futbalové družstvá sa postupne kvalifikujú od školských, obvodných a krajských kôl až do celoslovenského finále, kde malí futbalisti bojujú o titul McDonald’s Cupu a Majstra Slovenska. Spišiaci v krajskom finále Košického kraja nezaváhali a suverénne si vybojovali postup do celoslovenského finále, ktoré sa uskutoční 18. – 19.6.2015 na futbalovom štadióne FC Nitra pod patronátom megahviezdy SSC Neapol a našej futbalovej reprezentácie Mareka Hamšíka. Ten odovzdá laureátom aj vecné veci. Spišský Patriot drží „naším“ palce a výsledkoch vás bude informovať.

Box

Tuho sa bojovalo aj medzi povrazmi v boxerkách ringoch a ani tu nehrali Spišiaci druhé husle. Vo Vranove nad Topľou sa uskutočnili Majstrovstvá SR žiakov a mladších dorastencov a aj tu sme zažili spišskú medailovú žatvu. Adrián Rerko v kategórii mladšieho dorastu vo váhe do 75 kg obsadil 2. miesto a pre TJ SPILIPO Sp. Nová Ves získal striebornú medailu. A bez kovu neostali Novovešťania ani vo váhovej kategórii do 66 kg a vďaka Zdenkovi Bďžochovi mal bronzový lesk.

Volejbal

Strieborným vyvrcholením žien v slovenskej extralige sa sezóna pod vysokou sieťou rozhodne neskončila. V akcii mal spišskonovoveský volejbalový klub pod vedením trénerského dua Hauer – Ďuriško aj svoje mládežnícke tímy. Tie v máji

odohrali svoje finálové turnaje. Juniorky skončili ôsme, staršie žiačky šieste a výsledkovú „postupku“ dokonali kadetky, ktorým len o vlások ušiel bronz a napokon skončili na žilinskom finálovom turnaji na štvrtom mieste. „Toto družstvo kadetiek malo v ligovom ročníku 2014/2015 zo všetkých mládežníckych družstiev najlepšiu výkonnosť a hralo svoju hru. Veril som v najlepšie umiestnenie medzi junioriek, kadetiek i starších žiačok v našom klube, čo sa nakoniec aj potvrdilo. Je na škodu, že na záver sezóny, na samotnom záverečnom turnaji, keď máme „šliapať“ naplno, sa nám 2 hráčky zrania priamo na turnaji a ďalšie ochorejú. Hrali sme tak v silne zdecimovanej zostave so silne podlomeným výkonom. To nehovorím ako ospravedlnenie, ale ako vysvetlenie, pretože viem, že dievčatá mali na viac a aj veľmi chceli medailu, no nedalo sa. Týmto turnajom sme ukončili ligovú činnosť starších žiačok, kadetiek i junioriek. Už musíme myslieť na nový súťažný ročník 2015/2016“, zhodnotil sezónu mládežnícky tréner VK SNV Zdenek Hauer.

Basketbal

Nádherný úspech sa podaril žiakom U14 BK 04 AC LB Spišská Nová Ves, ktorí sa pod vedením Radoslava Karabína stali v Žiline majstrami Slovenska. Spišiaci najlepšie zvládli finálový turnaj, ktorý bol rozdelený do troch dní. Prehrali len so Sereďou, Inter, Žilina, Svit a Prievizda ostali na ich štíte. Radoslav Karabín sa stal najlepším trénerom turnaja, Filip Rakai si výkonmi vybojoval účasť v All Stars tíme A a Martin Barón zakotvil v All Stars B. „Odohrali sme za tri dni päť zápasov. Štyri nám relatívne dobre vyšli, v tom jednom sme sa herne vytrápili, proti Sereďi sme ťahali za kratší koniec a podľahli o 17 bodov. Na turnaji sa zrodilo niekoľko prekvapivých výsledkov. Očakávali sme, že by sme sa domov mohli vrátiť s medailou, prvenstvo nás však príjemne prekvapilo. Turnaj bol zorganizovaný na dobrej úrovni, odohrali sme kvalitné zápasy. Ocenenie najlepšieho trénera turnaja som neočakával, je to samozrejme zadosťučinenie, avšak nerobím basketbal pre ceny. Je to každodenná práca s chlapcami, tvrdá drina. Mňa to v prvom rade baví, teší a som rád, keď vidím ako chalani napredujú. A budem to robiť aj naďalej,“ zdôraznil pre klubový web Radoslav Karabín. -ob-, -pp-

Jaro Javorský nenašiel v Las Vegas premožiteľa a je americkým šampiónom v karate

Keď sa povie US Open tak väčšine z nás „nabehne“ posledný tenisový grandslamový turnaj sezóny, v newyorskej betónovej džungli . No nielen vyznávači bieleho športu majú svoje otvorené majstrovstvá Ameriky. V inej americkej mekke, hlavnom meste zábavy Las Vegas, sa aj v tomto roku uskutočnilo karatistické US Open. A Spišiaci na ňom zanechali výraznú stopu.

Medailový Junior Olympics, Jaro Javorský suverénnym kráľom Las Vegas

Trio odvážnych Novovešťanov v zložení Dominik Kešelák, Šimon Javorský a Jaro Javorský odchádzalo do najľudnatejšieho mesta Nevady so smelými plánmi. Neboli to žiadny nováčikovia, duo Javorských už skúsenosť s americkými tatami mali a z Las Vegas rozhodne naprázdno odísť nechceli. „Náš plán sa nám počas vydareného víkendu podarilo splniť na osemdesiat percent. Štartovali sme v piatich kategóriách a získali sme štyri medaily. Pred samotným US Open ešte v piatok prebehol tzv. Junior Olympics, akási detská olympiáda a aj v nej boli spišské kimoná veľmi vysoko. Dominikovi Kešelákovi sa v kategórii začiatočník (10 – 11 rokov) podarilo dokonca uchmatnúť zlato, Šimon Javorský v staršej kategórii pokročilých vybojoval bronz,“ opisuje karatistický „predkrm“ pred hlavnou súťažou US Open, šéf spišskonovoveského klubu OZ Iglow Karate klub SNV Jaro Javorský. Hlavné menu prišlo o deň na to a bola to veru riadna karatistická „žranica“. V Las Vegas sa zišla smotánka

z celého sveta, v kimonách bojovalo viac ako 2500 borcov z rôznych kontinentov. Jaro Javorský sa predstavil v kategórii Masters (od 45 – 54 rokov bez rozdielu hmotnosti) a po druhom a treťom mieste z predchádzajúcich ročníkov túžil tento krát po titule. Ten nakoniec získal a spoza veľkej mláky priniesol na rodný Spiš titul amerického šampióna v karate! A ako sa tento skvelý úspech zrodil? „V mojej kategórii štartovalo 13 borcov a dokázal som prejsť pavúkom bez jednej prehry. V prvom kole som „zložil“ domáceho reprezentanta a v semifinále som si poradil s austrálskym zástupcom. Oba zápasy som vyhral na body pred časovým limitom a vo veľkom finále ma čakal obrovitý Poliak, ktorý dovtedy prechádzal sitom ako nôž maslom. Mal 127 kíl, bol o hlavu a pol väčší, no napokon „padol“ aj on. Porazil som ho 8 : 1 a bez jediného zaváhania som sa stal víťazom,“ opisuje svoju cestu na vrchol 15 -násobný majster SR a osemnásobný majster bývalého Československa. A ako vysoko radí Jaro v hierarchii úspechov tento americký triumf? „Je to veľmi potešujúci pocit, že

snaha, ktorú som tomuto športu obetoval, nevyšla navnívoč. Veľká vďaka patrí predovšetkým rodine, trénerom Martinovi Šiškovi, či Jozefovi Poliakovi a sparring partnerom bez ktorých by sa tento úspech určite nezrodil,“ dodáva novopečený americký majster.

Mladší Javorský s bronzom, Kešelák skončil v 1.kole

Len triumfom staršieho Javorského sa však US Open neskončil. V medailovom ohni mali Spišiaci ešte mladé karatistické pušky nabudené úspechom v už spomínanom Junior Olympics. Dominik Kešelák však nedokázal prejsť cez prvé kolo a neúspešný bol aj v repasáži. O trochu viac sa darilo mladšiemu z dua Javorských. Šimon sa dokázal prebiť až do semifinále, kde tesne podľahol domácejmu borcovi a získal napokon bronz. „Veľká škoda Šimonovho semifinále, súboj s Američanom napokon rozhodli domáci rozhodcovia tesne v prospech „svojho“, na to sa však vyhovárať nechceme. Šimon mal byť jedno-ducho lepší a postúpil by on,“ kriticky dodáva

otec a tréner v jednej osobe. Spišiaci teda zanechali v horúcej nevadskej púšti nezmazateľnú stopu. Jaro Javorský dúfa, že ju nezasype piesok a že aj o rok spišské kimoná zatienia las vegaské bary a kasína.

Oliver Buza

„Zlý zážitok ani nemám, veď mám doma medailu,“ tvrdí spišskonovoveská smečiarska kráska

Volejbalistky Spišskej Novej Vsi majú za sebou najúspešnejšiu sezónu v histórii klubu. V Slovenskom pohári hranom na domácej palubovke podľahli až vo finále bratislavskej Slávii EU, a ten istý súper im nedovolil gejzír zlatej radosti vo finále slovenskej extraligy. VK SNV sa tak odel do strieborného rúcha a hoci gro tímu tvorili legionárky, strieborné šampanské pili aj odchovankyne klubu. Svoj part si dôstojne zastala 22-ročná, 176 cm vysoká, pôvabná smečiarka VK SNV - Katka Olejníková.

Sezóna 2014/2015 je už vpísaná do kroník. Ako si ju videla spoza vysokej siete?

Strieborná sezóna bola veľmi pozitívna, pretože bola jedno-ducho „strieborná“. Vieme veľmi dobre, že v Spišskej Novej Vsi ešte medaila nebola, takže je to veľký úspech, aj keď zlato bolo veľmi blízko. A to, že nám nevisí na krku ten najjagavejší kov, predsa len trochu mrzí.

Prečo sa tak nestalo?

Prvá polovica sezóny bola lepšia pre nás, dá sa povedať, že sme vyhrávali všetky zápasy a niektoré dokonca s veľkým prehľadom. To nebolo pre Spišskú v minulosti zvykom, veď aj samotnú Sláviu sme doma zdolali hladko 3:0. Mám pocit, že sa to „zlomilo“ od Slovenského pohára. Z tímu sa akoby vytrácala herná pohoda, čo malo veľký vplyv na výsledky ďal-

ších zápasov. Mala so pocit, že niektoré dievčatá akoby nevládali, keďže ťahali celú sezónu bez prestriedania. Slávia hrala ako jedno družstvo. Povedala by som, že ku koncu bola dokonale zohratá aj s dievčatami z lavičky, čo bolo vidieť na ich pokojnej hre. Dokázali otočiť aj takmer prehratý zápas a to bolo presne to, čo nám chýbalo.

Ako sme už spomínali, s tímom si získala dve striebra. Ktoré „bolí“ viac?

Tak ako ma obidve medaily potešili, tak pri oboch je tam aj maličký tieň sklamania. Takmer každý v hale i celej Spišskej čakal, že Slovenský pohár (SP) z nášho mesta neodíde, no nakoniec predsa len putoval do Blavy. Pamätám si, že naša hra v SP bola veľmi nervózna, už sme sa asi videli so zlatými medailami, ale ten boj nám bohužiaľ nevyšiel. Mrzelo nás to dvojnásobne, boli sme doma, bola tu eufória, perfektná organizácia, ozaj chýbala len tá zlatá bodka. No SP bol len otázkou jedného víkendu. Oveľa viac ma „bolí“ striebro z ligy, keďže sme sa so Sláviu naťahovali počas celej sezóny a nedokázali ju pokoriť vo finále. Zlato z ligy by určite vyvážilo strieborné „sklamanie“ z pohárových bojov.

V tomto roku sa v Spišskej Novej Vsi sformoval ozaj kvalitný káder prešpikovaný legionárkami. V tejto konštelácii sa priestor na palubovke hľadal asi ťažko.

Určite to jednoduché nebolo a aj preto som rada, že som aj ja svojou troškou mohla prispieť k strieborným medailám. Vždy keď som sa dostala na palubovku, snažila som sa pomôcť tímu a ak to vyšlo, mala som z toho veľkú radosť. V tíme figurovali kvalitné hráčky, od ktorých sme sa my mladé veľa naučili. Asi najviac bol posilnený blok, neviem o tom, aby v Spišskej boli niekedy tak kvalitné a tak vysoké hráčky na tomto poste. Ale ja osobne som najväčšiu oporu videla v Monike Smákovéj, ktorá prišla do družstva s veľmi bohatými skúsenosťami a snažila sa nám vždy pomôcť, niekedy dokonca viac ako tréner.

Mala si pred zápasom nejaký zaužívaný rituál?

Nič špeciálne okrem klasických hecovačiek tam nebolo, i keď jeden súkromný rituál som predsa len mala. Pred každým zápasom som si doberala spoluhráčku Kamilkú Zaťkovú a hneď bola lepšia nálada aj pred ťažkým stretnutím.

Aký je tvoj najkrajší, resp. najhorší sezónny zážitok?

Tých krajších bolo určite oveľa viac, veď sme si vybojovali historickú medailu. Ten „top“ bol asi po našom semifinálevom triumfe doma nad Nitrou, ktorým sme spečatili postup do finále. A nejaký zlý? Ten ozaj nemám, veď doma mám striebornú medailu...

Kde budeme Katku Olejníkovú vidieť v budúcej sezóne?

Moja volejbalová kariéra vyzerá zatiaľ zaujímavo, uvidíme ktorým smerom sa poberiem. Niektoré veci sú vo vývoji a kým to nie je na papieri, tak je o tom zbytočné vypisovať dopredu. Dúfam, že všetko vyjde tak ako si to predstavujem a že urobím volejbalový krok vpred.

Blíži sa leto a pre volejbalistov obľúbené beachvolejbalové turnaje. Je aj pre teba piesok, voda, slnko to pravé orechové?

Jasné, bez „beachu“ si ani neviem predstaviť leto, tento druh volejbalu mám veľmi rada. Je to však veľmi náročný šport, na ktorý jednoducho musíte byť pripravený. Preto treba kvalitne potréňovať. Určite sa zúčastním na nejakých turnaj-

och, ešte sa rozhodnem, ktoré to budú.

Na záver jedna mimovolejbalová otázka. Čo robí Katku Olejníkovú šťastnou?

Už rok a pol priateľ Marek, ktorý je pre mňa veľkou oporou. Počas sezóny veľa voľného

času nie je, no rada trávim voľný čas s priateľmi, či s dobrou knihou. Po sezóne mám trochu viac času aj na moje dve sestry, ktoré sú mojimi veľkými fanúšičkami. Najviac sa však chcem poďakovať svojim rodičom, bez ktorých by som takú krásnu hru, akou je volejbal, určite nehrala.

Oliver Buza

PANORAMACITY S.R.O.

II. vlna výstavby garáží,

Sadová ul., Spišská Nová Ves

- ohradený a monitorovaný areál
- automatická brána na diaľkové ovládanie
- prídte si zarezervovať svoju garáž

Ponúkame na prenájom zariadený 3-izbový byt.

www.panoramacity-sro.sk

Chrapčiakova 688/29, 052 01 Sp. Nová Ves, Tel.: 053/417 32 31, 417 32 32, e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk

Cena garáže

8 990 €
vrátane DPH

Garáže na prenájom

**Sadová ul. č. 1
Spišská Nová Ves**

50 €/mesiac

www.panoramacity-sro.sk

Chrapčiakova 688/29, 052 01 Sp. Nová Ves, Tel.: 053/417 32 31, 417 32 32, e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk